

Medewerkersdag 29 november 2025

Rector Marc Lindeijer SJ

In het jaar van mijn priesterwijding, 2002, werd ik benaderd door Virginie Atsma van de Stichting tot Behoud van de Krijtberg met de vraag of ik een boekje over Franciscus Xaverius wilde schrijven, bij gelegenheid van zijn 450e sterfdag dat jaar. Wie mevrouw Atsma kent, weet dat je haar moeilijk iets kon weigeren, zoals dat voor wel meer van onze voortreffelijke medewerkers geldt. Ik moest weer aan dat boekje denken, toen ik de afgelopen week een jongeman op bezoek kreeg met de vraag hoe dat gaat als je katholiek wil worden. Zijn vrouw was het al, hun zoontje was gedoopt, nota bene in de Krijtberg, en nu begon hij zelf die brede horizon te zien van God, geloof en Kerk. Zijn zoontje heette Xavier, vandaar dat ik aan dat boekje dacht en ook meteen een exemplaar voor hem ging halen; we hadden er nog een stuk of vijf op voorraad. “Xaverius” is de bondige titel, met voorop het portret boven de deur naar de sacristie en binnenin 24 hoofdstukken van één bladzijde met een mooi plaatje uit 1922 ernaast. Ik vermoed dat meerderen van u het thuis in de kast hebben staan. Welnu, neemt het straks weer eens ter hand en lees er wat in.

Ik heb er zelf ook weer eens wat in gebladerd, denkend aan vandaag - ons patroonsfeest en de medewerkersdag - en zoekend naar wat inspiratie naast de mooie lezingen van zojuist, die allebei over verkondiging gaan: Jezus maant de apostelen om “alle volkeren” tot zijn leerlingen te maken en Paulus herinnert de christenen in Rome eraan dat datgene wat nu leeft in hun hart - die brede horizon van God, geloof en Kerk - gegrond is in de verkondiging. “Hoe lieflijk zijn de voeten van hen die het goede nieuws brengen”, inderdaad. De jongeman die ik afgelopen week op bezoek had, was precies daardoor getroffen, door de enorme reizen die Franciscus Xaverius had gemaakt om alle volkeren tot Jezus’ leerlingen te maken, en hoe mooi is het niet dat talloze vertegenwoordigers van die volkeren nu hun weg naar de Krijtberg vinden, ja zelfs, als Living Stones en Magis Group, verkondigers zijn geworden binnen deze eerbiedwaardige muren, onder de goedkeurende blik van Xaverius zelf. Het verhaal gaat door, zoals het laatste hoofdstuk van mijn boekje, na de dood van onze heilige, gewijd is aan - jawel - Sint Franciscus Xaverius in Amsterdam.

Dat boekje dus en de inspiratie die ik zocht, naast de lezingen... Weet u wat me trof, toen ik het weer eens ter hand nam? Dat Franciscus Xaverius zelden alleen wordt afgebeeld, eigenlijk maar één keer, en weet u wanneer? Bij het hoofdstuk over zijn nachtelijk gebed. Bij andere gelegenheden lijkt hij alleen te staan, met name wanneer hij het goede nieuws van Jezus preekt, maar dat doet hij dan natuurlijk intens betrokken op de mensen rondom hem. Soms

begrijpen ze niets van wat hij zegt - Xaverius was geen talenwonder - en zijn ze simpelweg getroffen door de vurige liefde waarmee hij preekt. Op heel veel andere plaatjes daarentegen is onze patroonheilige in goed gezelschap: eerst zijn familie, dan de andere eerste jezuïeten, de paus die hem zendt, de kinderen die hij bekeert en hem bij hun ouders brengen, een jonge catechist, dienaren en soldaten, een tolk, een schipper die hem naar een nieuwe bestemming brengt, enzovoorts. Als we Xaverius hierboven op zijn sokkel zien staan, zouden we kunnen denken dat hij zijn grote verkondigingswerk helemaal alleen heeft gedaan, maar niets is minder waar: de pater had zijn medewerkers en die waren zelden 'toegevoegde waarde'; nee, die waren instrumenteel voor zijn werk én voor zijn leven: Xaverius stierf niet alleen, zoals Ignatius, maar met zijn trouwe dienaar Antonio, een jonge Chinees, aan zijn zijde. De les hieruit hoef ik u niet te spellen. Kijk naar de paar paters hier en kijk dan eens om u heen naar de medewerkers die er zijn, naar de medewerkers ook die vandaag niet konden komen, maar die u al even vertrouwd zijn. Hoe kan men in Jezus geloven "zonder van Hem te hebben gehoord? Hoe kan men van Hem horen als niemand Hem verkondigt? En hoe zullen zij Hem verkondigen, als zij niet zijn gezonden?" In die zending delen wij allemaal. Het hoofdstuk "Sint Franciscus Xaverius in Amsterdam" moest het zonder plaatje doen, maar er had goed een foto van ons hier samen kunnen staan.